

UPOKOJENEC

GLASILO BANOVINSKEGA DRUSTVA DRŽAVNIH IN SAMOUPRAVNIH UPOKOJENCEV ZA DRAVSKO BANOVINO

Št. 3.

Ljubljana, dne 18. marca 1940.

Leto V.

Uredništvo in uprava: Wolfova ulica št. 10. Tel. 4553. Izhaja enkrat mesečno.

Uredba o povišanju prejemkov objavljena

V zadnjih številkah „Upokojenca“ smo stalno poročali o akcijah in prizadevanjih uradniških in upokojeniških organizacij za povišanje prejemkov državnim uradnikom in upokojencem ter o stanju tega vprašanja. V zadnji številki smo obljubili, da bomo javili nadaljnje vesti in priobčili tudi tabelo poviškov. Poročali smo, da izide dotična uredba začetkom marca, v veljavo pa bi stopila 1. dne aprila.

Prvi marec je minil in uredbe še ni bilo. To bi bilo dalo prav tistim nevernim Tomažem, ki vedno in vedno godrnjajo in nočejo verjeti, da bi bilo naše upanje upravičeno in se čudijo našemu nepoboljšljivemu optimizmu. Mi pa smo gojili trdno upanje, da prizadevanje naših organizacij to pot ne bo brez uspeha. Podpredsednik zagrebškega vodilnega društva, ki ga je zagrebško društvo poslalo nalašč zato v Beograd, da dobi informacije o stanju omenjenega vprašanja, je svojemu poročilu dodal posebno opombo, v kateri pravi:

„Uprava društva si je stalno prizadevala, da se staroupokojemcem uredi pokojnina po zakonu iz leta 1931., ne pa da bi se jim povišala osebna doklada na višino celotnih pokojninskih prejemkov po novem zakonu. Toda po izkazu članov komiteta (strokovnjakov), ki so delali na tej uredbi, to za sedaj ni bilo mogoče, ker so se večini staroupokojemcev, zlasti onim iz Srbije in Črne gore vse listine uničile v vojni.“

Zagrebški „Umirovljenik“ je objavil v 3. številki z dne 10. februarja t. l. še poseben članek pod naslovom „Povečanje prejemkov“, ki se glasi:

„V kakšnem stanju je danes to vprašanje, se vidi iz teh naših obvestil:

V ministrstvu financ se je že pred mesecem dni pristopilo k nujni izdelavi predlogov za povišanje plač državnim uslužbencem. Pri tem se je želelo, da se izboljša materialni položaj nižjim uslužbencem in tistim, ki so obremenjeni z rodbinami.

Po projektu naj bi povišanje uradniških prejemkov obsegalo tele uslužbenke: dnevničarje, služitelje, zvaničnike dnevničarje, služitelje dnevničarje, uradniške pripravnike in uradnike od 10. do

5. položajne skupine. Po sedanjem stanju je gotovo, da se bo povečala draginjska doklada in rodbinska doklada. Ali bodo dobile rodbinsko doklado tudi žene, ki ne pridobivajo same, še ni gotovo, ker je to v neposredni zvezi kakor tudi vsa druga povišanja s finančnim efektom, ki ga bo imelo poboljšanje materialnega položaja uslužbencev na državni proračun tako, kakor se to smatra ali razumeva na merodajnem mestu. Povečanje draginjske doklade bo, kakor smo obveščeni, znašalo največ 20%, ker se je toliko povišala tudi železniškemu eksekutivnemu osebju. To povišanje se bo začelo z 10. položajno skupino, tako da se bo ta odstotek sorazmerno zmanjševal višjim skupinam, ter bo znašal najmanj 5% v najvišji skupini, ki jo obsega povišanje.

Prav tako se bo delala razlika med reguliranim in nereguliranim služiteljskim in zvaničniškim osebjem, vendar se bodo te kategorije uslužbencev upoštevale kakor tiste, katerim je treba najbolj pomagati.

Koliko bo znašalo povišanje rodbinske doklade za otroke, se zaenkrat ne more točno reči, vendar ne bo v nobenem primeru manjše od 50.— din mesečno, tako se vsaj čuje...

V zvezi s povišanjem prejemkov državnim uslužbencem, se je istočasno obravnavalo tudi povečanje pokojnin. Pri tej priliki se je želelo, da se popravi krivica nasproti tistim upokojemcem, ki so upokojeni po starem uradniškem zakonu pred letom 1923. Kakor je znano, so prejeli ti upokojemci prav nizke pokojnine, ki pogosto znašajo samo po nekaj 100.— din. Položaj teh upokojemcev se bo znatno popravil, ker se bodo njihovi prejemki obračunali na bazi novih zakonskih predpisov o pokojninah državnih uslužbencev po uradniškem zakonu z dne 31. marca 1931., to je zenačeni bodo z novimi upokojemci.

Mi smo o tem že obvestili naše člane v prvi številki našega lista v letošnjem letu. Po pismu z dne 2. januarja t. l., ki smo ga prejeli iz kabineta g. ministra financ, je komisija za izdelavo tega elaborata usvojila v načelu **prav naše predloge**, to je predloge našega društva kot vodilne

uprave vseh organiziranih banovinskih društev. (Samo redakcija glede prejemkov staroupokojeniških vdov je drugačna nego v našem predlogu), in tako imamo upravičeno upanje, da bomo kmalu mogli v listino svojih uspehov zabeležiti tudi ta najmučnejši, ali zato najznatnejši uspeh.“

Tako se je glasilo poročilo v tretji številki „Umirovljenika“ z dne 10. februarja 1940.

Dne 8. marca t. l. pa so poročali vsi naši listi, da se je dne 7. marca vršila seja ministrskega sveta, katere so se udeležili vsi ministri in podpredsednik vlade dr. Maček razen trgovinskega ministra, ki je bival ta čas v tujini. Predsedoval je seji predsednik vlade Dragiša Cvetković. Poleg drugih resornih vprašanj so načelno razpravljali tudi o vprašanju proračuna za prihodnje proračunsko leto. Sklenilo se je, da se bodo prejemki upokojemcev do neke mere izenačili. Znano je, da so bili prejemki upokojemcev po starih zakonih manjši, kakor prejemki tistih upokojemcev, ki so bili upokojeni po novem zakonu. Ker so se strokovnjaki finančnega ministrstva postavili na stališče, da tega vprašanja ni mogoče enostavno rešiti, je bil izdan sklep, da se dá upokojemcem, ki so bili upokojeni po starih zakonih, doklada in da se tako njihovi prejemki približno izenačijo s prejemki upokojemcev, ki so bili upokojeni po novem zakonu. To doklado bodo upokojemci začeli prejemati od 1. aprila t. l.“

Tako je bilo stanje tega vprašanja po zadnjih obvestilih in vesteh.

Ob koncu našega članka pa smo dobili v roke že **„Uredbo o izpremembah zakonskih predpisov, ki se nanašajo na prejemke državnih upokojemcev.“** Iz te uredbe prinašamo nekaj podatkov, kolikor smo jih mogli v naglici posneti.*

Čl. 1. V uredbi o osebnih in rodbinskih dokladah državnih upokojemcev št. 37600/I, 1935 nastopajo naslednje izpremembe in dopolnitve:

1. Čl. 2. se izpreminja in se glasi:

„Osebnim upokojemcem, ki jim je odrejena pokojnina po prejemkih po zakonskih predpisih, ki so dobili obvezno moč pred 1. septembrom 1923, pripada mesečno osebna doklada, in sicer:

* Za točnost števil ne moremo jamčiti, ker smo jih posneli po beograjskem dnevniku, ne pa po uradnem listu.

Tistim, ki so upokojeni:	z letno pokojnino v din ali v kronah	V krajevnem draginjskem razredu:		
		I. din	II. din	III. din
Z 20 ali manj leti službe, priznane za pokojnino, brez ozira na šolsko izobrazbo	do 2999—	980	850	750
	od 3000—4999	1100	950	850
	od 5000—6999	1320	1100	950
	od 7000 dalje	1540	1300	1100
Z več nego 20 leti službe, priznane za pokojnino, brez ozira na šolsko izobrazbo.	do 2999—	1300	1100	990
Z več nego 20 let službe, priznane za pokojnino, pa nimajo popolne fakultetske izobrazbe	od 3000—4999	1500	1300	1100
	od 5000—6999	1900 (1750)	1700 (1500)	1500 (1300)
	od 7000 dalje	2200 (2000)	2000 (1750)	1700 (1500)
Z več nego 20 leti službe, priznane za pokojnino, pa imajo popolno fakultetsko izobrazbo	od 3000—4999	1900	1700	1500
	od 5000 dalje	2200	2000	1700
Z več nego 30 leti službe, priznane za pokojnino, pa imajo popolno fakultetsko izobrazbo	od 3000—4999	2200	1900	1700
	od 5000 dalje	2500	2200	1900
Iz zvanja zvančnikov ali njemu enakega zvanja	brez ozira na višino pokojnine	700 (650)	600 (550)	550 (500)
Iz zvanja služiteljev ali njemu enakega zvanja	brez ozira na višino pokojnine	650	550	500

3. Čl. 4. odstavek (1) se izpreminja in se glasi: „Osebnim upokojemcem iz čl. 2, ki pre-

jemajo kot pokojnino popolne prejemke položaja, s katerega so bili upokojeni, pripada mesečno osebna doklada in sicer:

Tistim, ki so upokojeni:	z letno pokojnino v din ali v kronah	V krajevnem draginjskem razredu:		
		I. din	II. din	III. din
Iz zvanja uradnika, brez ozira na šolsko izobrazbo	do 2999—	1600	1400	1200
	od 5000—6999	2200	1760	1430
	od 7000—8999	2600	2200	1900
Iz zvanja uradnika, pa nimajo popolne fakultetske izobrazbe	od 9000 dalje	2800	2400	2100
	od 5000—6999	2600	2200	1900
	od 7000—8999	2800	2480	2150
Iz zvanja uradnika, pa imajo popolno fakultetsko izobrazbo	od 9000 dalje	3000	2700	2500
Iz zvanja zvančnika ali njemu enakega zvanja		970	850	800
Iz zvanja služitelja ali njemu enakega zvanja		850	800	750

Odstavek 3. čl. 4 se ukinja.

4. Čl. 5 se izpreminja in se glasi: Rodbinskim upokojemcem, katerim je rodbinska pokojnina odrejena od prejem-

kov po zakonskih predpisih, ki so dobili obvezno moč pred 1. septembrom 1923, pripada mesečno osebna doklada, in sicer:

		V draginjskem razredu:		
		I. din	II. din	III. din
a) Za rodbine uradnikov: ako rodbinska pokojnina v din ali kronah znaša letno	do 1199—	980	850	750
	od 1200—2199	1100	950	850
	od 2200—2999	1320	1100	950
	od 3000—3999	1500	1300	1100
	od 4000 dalje	1700	1500	1300
b) Za rodbine zvančnikov ali njim enakega zvanja		700	600	550
Za rodbine služiteljev ali njim enakega zvanja		650	550	500

5. Čl. 6 se izpreminja in se glasi:

(1) „Osebnim upokojemcem, ki jim je odrejena pokojnina po prejemkih po zakonu o civilnih uradnikih in ostalih držav-

nih uslužbencih z dne 31. julija 1923 in zakonu o državnem prometnem osebju z dne 28. oktobra 1923, a jim v osnovo za pokojnino ni bila vzeta tudi doklada na

službo, pripada osebna doklada z istim odstotkom, s katerim jim je odmerjena pokojnina, pri čemer se jemlje za podstavo tale mesečna osebna doklada:

I. Za tiste, ki so upokojeni z manj nego 20 leti dejanske državne službe:

	V krajevnem draginjskem razredu:		
	I.	II.	III.
	dinarjev		
a) V 3.a skupini I. kategorije	100	—	—
b) V 3. skupini I. kategorije	220	—	—
c) V 4.a skupini I. kategorije	340	100	—
č) V 4. skupini I. kategorije	600	350	250
d) V 5. skupini I. kategorije	650	400	300
in 1a. skupini II. kategorije	700	450	350
e) V 6. skupini I. kategorije	750	500	400
f) V 7. skupini I. kategorije	750	500	400
in v 2. skupini II. kategorije	775	525	425
g) V 8. in 9. skupini I. kategorije, 3., 4. in 5. skupini II. kategorije in 1., 2., 3. in 4. skupini III. kategorije	760	560	510
h) V zvanju zvančnika	585	485	460
i) V zvanju služitelja			

II. Za tiste, ki so upokojeni z 20 in več nego 20 leti dejanske državne službe:

	V krajevnem draginjskem razredu:		
	I.	II.	III.
	dinarjev		
a) V 1. skupini I. kategorije	1700	1500	1300
b) V 2. skupini I. kategorije	1600	1400	1200
c) V 3. skupini I. kategorije	1400	1200	1100
č) V 4. skupini I. kategorije	1200	1000	900
d) V 1. skupini II. kategorije	1020	810	710
e) V 5., 6., 7. in 8. skupini I. kategorije, v 2. in 3. skupini II. kategorije in 1. skupini III. kategorije	880	660	550
f) V 9. skupini I. kategorije, V 4. in 5. skupini II. kategorije, V 2., 3. in 4. skupini III. kategorije	840	620	550
g) V zvanju zvančnika	620	500	420
h) V zvanju služitelja	480	420	380

(2) Osebnim upokojemcem, ki jim je pokojnina odrejena po prejemkih po zakonu o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih z dne 31. julija 1923 in zakonu o državnem prometnem osebju z dne 28. oktobra 1923, a jim je v osnovo za pokojnino bila vzeta tudi doklada na službo, pripada osebna doklada z istim odstotkom, s katerim jim je odmerjena pokojnina, pri čemer se jemlje za podstavo tale mesečna osebna doklada:

	V krajevnem draginjskem razredu:		
	I.	II.	III.
a) V 5.a skupini I. kategorije	100	—	—
b) V 5. skupini I. kategorije	220	—	—
c) V 4.a skupini I. kategorije	340	100	—
č) V 4. skupini I. kategorije	600	350	250
d) V 5. skupini I. kategorije in 1.a skupini II. kategorije	650	400	500
e) V 6. skupini I. kategorije in 1. skupini II. kategorije	700	450	350
f) V 7. skupini I. kategorije in 2. skupini II. kategorije	750	500	400
g) V 8. in 9. skupini I. kategorije, 3., 4., 5. skupini II. kategorije in 1. in 2. skupini III. kategorije	775	525	425

Osebnim upokojujencem, ki jim je odrejena pokojnina po prejemkih po zakonu o uradnikih z dne 31. marca 1931 in zakonu o državnem prometnem osebju z dne 22. junija 1931. in to brez ozira na to, ali jim je v osnovo za pokojnino bila vzeta

tudi položajna doklada ali ne, pripada osebna doklada z istim odstotkom, s katerim je odmerjena pokojnina, pri čemer se jemlje za podstavo tale mesečna doklada:

	V krajevnem draginjskem razredu:		
	I.	II.	III.
a) V III. položajni skupini 1. stopnje	100	—	—
b) V III. položajni skupini 2. stopnje	220	—	—
c) V IV. položajni skupini 1. stopnje	340	100	—
č) V IV. položajni skupini 2. stopnje	620	350	250
d) V V. položajni skupini	650	400	500
e) V VI. položajni skupini	700	450	350
f) V VII. položajni skupini	750	500	400
g) V VIII., IX., in X. položajni skupini	775	525	425
h) V zvanju zvančnika	760	560	510
i) V zvanju služitelja	585	485	460

6. Osebnim upokojujencem, ki jim je odrejena pokojnina po prejemkih po uredbi o izpremembah in dopolnitvah določb zakona o orožništvu in zakona o orožniškem pokojninskem fondu z dne 22. marca 1929, po zakonu o orožništvu z dne 27. septem-

bra 1930 in 6. septembra 1931 ter po zakonu o obmejni četi, pripada osebna doklada z istim odstotkom, s katerim je odmerjena pokojnina, pri čemer se jemlje za podstavo tale mesečna osebna doklada:

	V krajevnem draginjskem razredu:		
	I.	II.	III.
a) V činu narednika I. razreda in narednika vodnika I., II. in III. razreda	750	600	400
b) V činu narednika II. razreda, narednika in podnarednika	700	500	420
c) V činu kaplarja, orožnika, stalnega orožnika in redova graničarja	450	400	380

7. V primeru, da osebna doklada, odrejena po določilih predhodnih odstavkov

obenem z osebno pokojnino, ne všteti rodbinsko doklado, znaša manjše nego:

	V krajevnem draginjskem razredu:		
	I.	II.	III.
a) Za uradnike	700	600	550
b) Za zvančnike in služitelje	600	500	450

se jim izplačajo na ime pokojnine in osebne doklade tukaj navedene vsote.

Čl. 10 se izpreminja in se glasi:

(1) Rodbinskim upokojujencem, ki jim je odrejena pokojnina po prejemkih po zakonih, ki so dobili obvezno moč po 31. avgustu 1923, pripada tista osebna doklada, ki bi jo imele osebe, od katerih izvajajo pravico, če bi jim bila odrejena osebna doklada po določilih čl. 6. Če se odredi rodbinska pokojnina po petih, a pred 10. leti vlaganja v uradniški pokojninski sklad, pripada tista osebna doklada, ki bi jo imela po čl. 6 oseba, od katere se izvaja pravica, če bi bila upokojena z dovršenimi 10 leti službe.

(2) Ako bi osebna doklada, odrejena po 1. odstavku, skupno s pokojnino, ne

všteti rodbinsko doklado, znašala manjše nego

	V krajevnem draginjskem razredu:		
	I.	II.	III.
a) Za rodbine uradnikov	650	550	500
b) Za rodbine zvančnikov in služiteljev	550	450	400

se bodo izplačevale na ime rodbinske pokojnine in osebne doklade tukaj navedene vsote.

9. Čl. 14 se izpreminja in se glasi:

„(1) Vse osebe, omenjene v tej uredbi, imajo pravico tudi do rodbinske doklade, izvzemši upokojujence iz čl. 3 in njihove rodbine.“

(2) Rodbinska doklada upokojujencev iz čl. 2 in 4 se bo izplačevala v toliko, kolikor obenem z osebno doklado ne presega zneska 3000 din mesečno.“

10. Čl. 25 se izpreminja in se glasi:

„(1) Osebna in rodbinska doklada ne pripada, kadar ima uživalec doklade od imovine ali osebnega dela kakršne koli vrste mesečni dohodek večji od

v krajevnem draginjskem razredu
dinarjev

I.	II.	III.
3000 (3000)	2500 (2000)	1500 (1000)

(2) Določila predhodnega odstavka ne veljajo za upokojujence, ki so bili upokojeni po dovršenih 30 letih dejanske državne službe, kamor spadajo tudi neukazni, in ne za rodbinske upokojujence, ki so dovršile 60 let starosti.

(3) Osebnim upokojujencem iz čl. 2, 3 in 4, ki so upokojeni pred dovršenimi 30 leti dejanske državne službe in imajo dohodek po prvem odstavku, se izplačuje osebna doklada, znižana za 25%. To velja tudi za rodbinske upokojujence iz čl. 5, ki niso dovršile 60 let starosti.

14. Pooblašča se minister financ, da objavi prečiščeno izdajo uredbe o osebni in rodbinski dokladi državnih upokojujencev.

Čl. 2.

Zvančnikom in služiteljem prometnih ustanov polnim upokojujencem, ki prejema doklade po zakonu o draginjskih dokladah aktivnih uslužbencev, upokojujencev in upokojujencev državnih prometnih ustanov z dne 30. marca 1932 z izpremembami in dopolnitvami z dne 13. aprila 1932, pripada namesto dosedanje osebne doklade tale osebna doklada:

	V krajevnem draginjskem razredu:		
	I.	II.	III.
1. Zvančnikom	970	850	800
2. Služiteljem	850	800	750

Čl. 3.

Poduradnikom državnih prometnih ustanov, ki jim je odrejena osebna pokojnina po zakonih, ki so dobili obvezno moč pred 1. septembrom 1923, pripada namesto dosedanje osebne doklade tale osebna doklada:

	V krajevnem draginjskem razredu:		
	I.	II.	III.
1. Tistim, ki so upokojeni z 20 leti ali manjše službe, priznane za pokojnino	900	800	700
2. Tistim, ki so upokojeni z več nego 20 leti službe, priznane za pokojnino	1000	900	800
3. Tistim, ki prejemajo kot pokojnino popolne prejemke položaja, s katerega so bili upokojeni	1300	1000	1000

Kdo se naj po prednjem odstavku smatra za poduradnika, odloči prometno ministrstvo, ustrezno čl. 8 zakona o državnem prometnem osebju z dne 28. oktobra

1923, in sicer s specialno odločbo za vsakega upokojenca posebej.

Rodbinskim upokojencem, ki jim je pokojnina odrejena po smrti poduradnika državnih prometnih ustanov, pripada osebna doklada iz prvega odstavka t. 1) tega člena.

Člen 4.

V odločbi ministrskega sveta o osebnih in rodbinskih draginjskih dokladah delavskega osebja državnih prometnih ustanov št. 10716 z dne 11. junija 1922 z izpremembami in dopolnitvami št. 5280 z dne 4. aprila 1923 nastopijo naslednje izpremembe:

1. Čl. 5 se izpreminja in se glasi:

„Osebe, ki prejemajo rente, provizije, podpore iz bolniškega fonda, milostne oskrbnine in to na podlagi in v okviru obstoječih predpisov posameznih železniških direkcij, ki še veljajo, dobivajo osebne draginjske doklade brez ozira na višino njihove rente, provizije itd. in brez ozira na to, ali so ti pokojninski prejemki dinarski ali kronski:

V krajevnem draginjskem razredu:		
I.	II.	III.
	dinarjev	
550	450	400

2. V čl. 6 na koncu se črtajo besede:

„Od 5.— din za vsakega člana“, in namesto tega se postavlja besede: „po 250.— din mesečno za vsakega člana“.

3. Čl. 7 se izpreminja in se glasi:

„Osebe, ki prejemajo osebne draginjske doklade po čl. 5, imajo pravico do rodbinskih draginjskih doklad, in sicer: po 100.— din mesečno.

Rodbinska draginjska doklada pripada:

- za zakonito ženo,
- za otroke, rojene v zakonitem zakonu ali pozakonjene.

Čl. 5.

Hčere državnih uslužbencev, ki prejemajo rodbinsko pokojnino po zakonih, po katerih pripada pravica do pokojnine tudi po polnoletnosti, ne morejo po dovrstitvi polnoletnosti prejemati na ime skupnih prejemkov več nego:

- 2000.— din mesečno, ako uživa pokojnino hči kot edini uživalec,
- 2500.— din mesečno, ako uživata pokojnino dve hčeri,
- 3000.— din mesečno, ako uživajo pokojnino tri hčere ali več.

Ako so med hčerami — užiavkami rodbinske pokojnine tudi mladoletne, pripadajo pokojninski prejemki tako, kakor določajo dotični zakoniti predpisi, dokler tudi zadnji uživalec ne postane polnoleten, kadar pride do uporabe določila prvega odstavka.

Določila predhodnih odstavkov veljajo za hčere, katerim je rodbinska pokojnina odrejena po smrti osebe, ki je umrla, preden je dobila ta uredba moč.

Čl. 6.

Pokojnine oficirjev in njihovih rodbin, odrejene po prejemkih po zakonskih predpisih, ki so veljali, preden je dobil moč zakon o ustroju vojske in mornarice z dne 30. septembra 1931, se prevedejo na pokojnine po določilih zakona o ustroju vojske in mornarice z dne 30. septembra 1931.

Čl. 7.

Neporočenim hčeram državnih uslužbencev, ki po zakonih, ki so dobili obvezno moč pred 1. aprilom 1931, izgube pravico do pokojnine, odnosno do vzgojevalnega prispevka po dovrstitvi določenih let življenja in glede katerih ni zakonske možnosti, da bi se dalje izplačevala pokojnina, življenjska renta, milostna oskrbnina ali podpora, lahko pristojni minister, oziroma ban banovine Hrvatske v soglasju z ministrom financ odredi podporo od 250.— do 500.— din mesečno, brez pravice do doklad, ako nimajo drugih sredstev za preživljanje.

Ta uredba dobi obvezno moč od 1. aprila 1940.

To so v kratkem glavna, ne pa popolna določila nove uredbe o povišanju pokojnin državnim upokojencem. Za enkrat se vzdržujemo vsake kritike in sodbe, ker je bilo premalo časa, da bi mogli nove postavke primerjati s starimi in izreči dokončno svoje mnenje. Na nekaterih mestih smo vstavili poleg novih zneskov tudi stare zneske, ki smo jih dali v oklepaje, tako, da se takoj lahko izračuna razlika. V prihodnji številki pa izpregovorimo še kaj več v tej uredbi. Za enkrat moremo samo ugotoviti, da ta uredba jedva vrača to, kar se je upokojencem vzelo leta 1935. in da ž njo še nikakor ni všteta potreba, ki je nastala zaradi naraščajoče draginje, ki je od leta 1935. dosegla najmanj 50%.

Lendavi, Videm pri Krškem, Boštanj pri Sevnici itd. Državnim nameščencem in upokojencem iz teh krajev gredo torej od 1. oktobra 1935 iste draginjske doklade, ki veljajo za mesto ali trg, v katerega gradbeni okoliš spadajo. Ako je kdo le nekaj časa služboval v takem kraju v dobi po 1. oktobru 1935, mu pripada za oni čas povračilo razlike. Isto velja za one, ki so služili v priključenih občinah, če se je priključitev izvršila po 1. oktobru 1935. N. pr. A. je služboval v Krčevini pri Mariboru od 1. septembra 1936 do 1. maja 1938. in je prejemal osebno draginjsko doklado III. razreda. Naj sedaj služi kjer koli, dobiti mora povračilo razlike à din 100.— mesečno za vso to dobo, kar znese 2000.— din. Vse to velja tudi za upokojence. Aktivni nameščenci naj se obrnejo v tej zadevi s primerno vlogo na kraljevsko bansko upravo, upokojenci pa na dravsko finančno direkcijo.

Ta poziv, ki je bil objavljen pač z najboljšo voljo in namero, **pa ni povsem točen** in je povzročil veliko vznemirjenost in zmedo med upokojenci, ki se sedaj obračajo na finančno direkcijo za nakazila višjih doklad in preplavljajo tudi naše društvo z mnogoštevilnimi dopisi, v katerih sprašujejo za pojasnila in prosijo za posredovanje. Zato je finančna direkcija v Ljubljani izdala naslednje pojasnilo:

Štev. 8738/II.

V Ljubljani dne 22. februarja 1940.

Uredništvu „Upokojenca“ v Ljubljani.

V svojem cenjenem listu izvolite objaviti naslednje pojasnilo:

„Osebne doklade državnih uslužbencev in upokojencev so odrejene po draginjskem razredu, ki obsega gradbeni okoliš kraja, kjer je uslužbenec nastavljen ali kjer se upokojenec stalno nastani. Po § 13 gradbenega zakona se smatra za gradbeni okoliš območje, ki je z regulacijskim načrtom namenjeno za zazidavo in naseljevanje mesta ali trga. Po § 127 gradbenega zakona sme ban s pravilnikom predpisati, da veljajo poedina določila iz prvega dela gradbenega zakona tudi za posamezne vasi. Tako je kr. banska uprava dravske banovine v Ljubljani izdala pravilnik o gradbenih predpisih za sela, ki so v neposredni bližini mest in trgov, K. V. št. 3870/1 iz leta 1933. V tem pravilniku so naštetih kraji, za katere veljajo materialna določila I. dela gradbenega zakona in sicer:

- Vič, Zgornja Šiška, Št. Vid, Ježica, Moste, Dobrunje in Rudnik pri Ljubljani;
- Gaberje, Lisca, Lava, Breg in Zavadna pri Celju;
- Krčevina, Košaki, Pobrežje, Radvanje, Tezno, Studenci pri Mariboru;
- Spodnji in Zgornji Breg ter Vičava pri Ptuj;
- Zakot pri Brežicah;
- Boštanj in Log pri Sevnici;
- Dolga vas pri Dolnji Lendavi;
- Mekinjne pri Kamniku;
- Stob, Studa in Vir pri Domžalah;
- Prevrat, Blato in Pristava pri Kojncih;

Gradbeni okoliš in doklade

Konec minulega leta smo poročali, da so mariborski upokojenci, ki so stanovali ali stanujejo v gradbenem okolišu mesta Maribora, četudi v sosednjih občinah, dosegli, da prejemajo doklade po II. plačilnem razredu. To se je zgodilo na podlagi posebne odločbe kr. banske uprave dravske banovine v Ljubljani in po sklepu mestnega poglavarstva v Mariboru.

„Slovenec“ z dne 9. februarja 1940 je priobčil poseben oklic, naslovljen „Dr-

žavnim nameščencem in upokojencem v okolici mest in trgov.“ Ta oklic se je glasil: „Po uredbi ministrskega sveta z dne 19. septembra 1935. spadajo vsi kraji, ki so vključeni v ožji ali širši gradbeni okoliš bližnjega mesta ali trga, v oni draginjski razred, kakor mesto ali trg. Kateri so ti kraji, najdete v banovinskem pravilniku gradbenih predpisov v „Službenem listu“ od 19. avgusta 1933, kos 67/815. Ti kraji niso le v okolici večjih mest, ampak tudi n. pr. Dolga vas pri Doljni

11. Stražišče, Primskovo, Huje in Klanec pri Kranju;
12. Bistrica pri Trziču;
13. Videm in Stara vas pri Krškem;
14. Gradec pri Litiji;
15. Gornji Logatec;
16. Gornja Bistrica pri Slov. Bistrici;
17. Stara Loka, Trata in Stari dvor pri Škofji Loki;
18. Kurja vas, Sava in naselje „Pod Mežakljo“ pri Ješencah.

Leta 1938, je bil pravilnik razširjen še na Šmartno pod Šmarno goro, Podgorico, Polje in vzhodni del upravne občine Dobrova (kraji: Kozarje, Vrhovce in območje Tržaške ceste).

S tem pravilnikom pa nikakor ni bilo odločeno, da spadajo naštetih kraji ali občine v I. ali II. draginjski razred po zakonu o uradnikih.

Od naštetih krajev spadajo v I. in II. draginjski razred le tisti, ki so bili inkorporirani Ljubljani ali drugim občinam II. draginjskega razreda, in pa občine v okolici Maribora, ki so prešle po posebni odločbi kr. banske uprave dravske banovine v Ljubljani in po sklepu mestnega poglavarstva v Mariboru v ožji in širši gradbeni okolici mesta Maribora. Vsi ostali naštetih kraji pa spadajo slej ko prej v III. draginjski razred, ker imajo svoj lasten gradbeni okolici ali pa spadajo v gradbeni okolici sosednje občine, ki ni sedež sreskega načelstva.

Državni upokojeanci iz teh sel in občin naj tedaj ne vlagajo prošnje za priznanje osebne doklade po I. in II. draginjskem razredu, ker finančna direkcija njihovim zahtevam ne more ustreči.

Finančni direktor:
Mosetizh s. r.

To pojasnilo finančne direkcije sloni na izvodu gradbenih okolišev iz regulacijskega programa za mesto Ljubljana, ki ga je dalo mestno poglavarstvo ljubljansko dravski finančni direkciji na razpolaganje in je pri tem pojasnilo, da spadajo v regulacijsko območje mestne občine ljubljanske naslednje upravne okoliške občine, odnosno njih deli:

Dobrava: le vzhodno ozemlje, ki se dotika Ljubljane; Št. Vid, v celoti. Šmartno: samo južna polovica. Ježica: v celoti. Podgorica: samo južna polovica. Polje: v celoti razen kašeljških hribov. Dobrunje: v celoti, razen podmolniškega in javorškega predela. Rudnik: v celoti.

Za imenovane samostojne upravne občine izdeluje mestna občina ljubljanska, odnosno gradbeni odbor ljubljanski osnutek regulacijskega programa. Mestna občina ljubljanska ima na svojem ozemlju ožji in širši gradbeni okolici.

Okoliške občine imajo prav tako na svojem mestu z osnutkom regulacijskega programa predvidene gradbene okoliše, in sicer: Št. Vid, Ježica in Polje svoj ožji in širši gradbeni okolici, ostale pa samo ožje gradbene okoliše.

Zmeda in vznemirjenost sta nastala zaradi tega, ker sta se mešala pojma **gradbeni okolici** in **regulacijski okolici**, ki pa nista identična in ju je treba strogo

ločiti. Glede Ljubljane spadajo navedene občine sicer v regulacijsko območje mesta Ljubljane, ne pa v širši ali ožji gradbeni okolici Ljubljane. V širši ali ožji gradbeni okolici Ljubljane spadajo samo tisti deli okolice, ki so se inkorporirali mestni občini ljubljanski in so torej del mestne občine ljubljanske, ne pa tudi kraji, ki spadajo v regulacijsko območje mesta Ljubljane.

Zmedo je pospešil tudi mariborski primer, ki pa se bistveno razlikuje od Ljubljane in njene okolice. V Mariboru je namreč občinsko poglavarstvo **izrečno sklenilo**, da spadajo deli okoliških občin v njegov širši ali ožji gradbeni okolici in ta sklep mestnega poglavarstva je **kraljevska banska uprava potrdila**. Zato se je upokojeancem v dotičnih okoliških občinah Maribora posrečilo, da so dosegli draginjske doklade po višjem, za mesto Maribor veljajočem draginjskem razredu. V Ljubljani pa je stvar drugačna in prav tako tudi pri drugih mestih in trgih, ako do-

tični okoliški deli niso združeni z mestno ali trško občino.

Zgodi se tudi lahko, da je del kakega okoliškega kraja združen z mestno ali trško občino, vendar ne v celoti tako, da spadajo samo nekatere hišne številke pod dotično občino, druge pa ne, kakor se je to n. pr. zgodilo v Slovenjem gradu, kjer se je le del Starega trga priklopil mestni občini.

Tako stoji torej stvar glede draginjskih doklad upokojeancev, ki bivajo v okolici kakega mesta ali trga. Naloga organizacij, tako aktivnih uradnikov kakor upokojeancev, bo, da eventualno zaprosijo pri dotičnih mestnih ali trških občinah za priklopitev okoliških krajev k mestni ali trški občini. V tem primeru bi se moglo potem ustreči željam upokojeancev in uslužbencev, ki si želé zaradi bližine mest in trgov ter zaradi enakega življenja in enakih življenjskih razmer zenačenja s tovariši v mestu ali trgu gléde višine draginjskih doklad.

Rešitev splošne seje državnega sveta od 4. februarja 1939. Br. 2890/39

O razumevanju čl. 153 zakona o uradnikih iz leta 1923, oziroma § 156 zakona o uradnikih iz leta 1931.

V praksi državnega sveta se je različno tolmačil čl. 153 u. z. iz leta 1923., oziroma § 156 u. z. iz leta 1931. glede vprašanja: ali predstavlja prejemanje rodbinske pokojnine zapreko za istočasno uživanje osebne provizije bivših monopolnih delavk. Zlasti pri primeru štev. 16472/35 in drugih je neki nekdanji delavki tobačne tovarne, ki je prejemale rodbinsko pokojnino po možu, bivšem državnem uslužbencu, in ki je dosegla pravico do osebne provizije kot delavka tobačne režije, uprava državnih monopolov odbila zahtevo izplačila te provizije zaradi tega, ker prejema rodbinsko pokojnino od države in ker se je provizija smatrala kot neke vrste pokojnina. Tožbo zainteresiranka je odbil državni svet, ker je smatral, da se tako provizija kakor rodbinska pokojnina izplačuje iz državnih sredstev in da se obe, ker sta pokojnini, ne moreta prejemati istočasno, ustrezno navedenim zakonitim predpisom. Pri primeru štev. 25322/37 z istim uradniškim staležem pa je državni svet smatral, da se provizija ne more smatrati za pokojnino in da zaradi tega v zakonu ni zapreke, da se prejema istočasno z državno rodbinsko pokojnino.

Zaradi tega nasprotja ter na podlagi §§ 12 in 13 zakona o poslovnem redu v Državnem svetu in upravnih sodiščih se je navedeno pravno vprašanje predložilo splošni seji državnega sveta, ki ga je proučila in našla:

V čl. 153 u. z. iz leta 1923. je bilo predpisano: „Nikdo ne more dobivati dveh pokojnin od države. Ako ima pravico do dveh, bo prejemal večjo.“ Kakor po sedanjem, tako tudi po prejšnjem zakonu je torej nedopustno istočasno prejemanje

dveh pokojnin brez ozira na to, ali bi bile osebne ali rodbinske pokojnine, oziroma ena osebna, druga pa rodbinska. To, kar je nesumljivo predpostavka za uporabo navedenih predpisov, to je, da je vsak od teh dveh prejemkov, ki bi ju dosegla ena oseba in ob istem času, **pokojnina**, bodisi osebna ali rodbinska.

Zaradi tega je za reševanje vprašanja možnosti istočasnega prejetanja državne rodbinske pokojnine in osebne provizije nekdanjih monopolnih delavk merodajno **to, ali ima provizija značaj pokojnine.**

Pravica do pokojnine, na katero misli zakon o uradnikih, bodisi osebno ali rodbinsko, se doseže na podlagi u. z. — splošnega ali posebnega —, ter pride kot posledica **državne službe**, oziroma po zakonu **obveznega vplačevanja v pokojninski sklad**, torej kot posledica javnopravnega odnosa med državo in njenim uslužbencem. Pravica do osebne provizije monopolnih delavk pa se doseže z **delom v monopolnih ustanovah**, oziroma z vplačevanjem v poseben pokojninski sklad stalnih monopolnih delavcev. V predpisih, v katerih se uravnava to delo, se odnos delavcev imenuje **delovno razmerje**, ne pa **državna služba**. Toda brez ozira na ta naziv izhaja značaj tega odnosa jasno iz teh predpisov. Tako so po Pravilniku z dne 2. januarja 1926 kom. br. 918 o delu v monopolnih ustanovah „delavci monopolnih ustanov tiste osebe (moškega in ženskega spola), ki so sprejete na delo v kako monopolno ustanovo, pa ne spadajo pod določila zakona o uradnikih...“ Po § 16 veljajo gléde zavarovanja teh delavcev za primer bolezni, nesreče itd. določila zakona o zavarovanju delavcev, v § 19 pa je določena pravica delavcev, da volijo svoje poverjenike po zakonu o zaščiti delavcev. Končno je v zaključnih določilih (§ 29) izrečno predpisano, da se

potem, ko stopi ta Pravilnik v moč, ne morejo postavljati delavci v monopolskih ustanovah po zakonu o uradnikih, temveč samo po določilih tega Pravilnika o delu v monopolskih ustanovah št. 29.988 z dne 19. julija 1935, ki je tudi danes v veljavi in ki je iz prejšnjega pravilnika prevzel vsa navedena določila. Iz teh določil pa sledi, da odnos delavcev v monopolskih ustanovah ni odnos javne službe, kakor je to pri državnih uslužbencih, temveč navaden najemni odnos, ki je urejen s predpisi, ki jih je izdal poslodavec in za katere mora delavec pri zaposlitvi izjaviti, da so mu znani. (§ 5 novega Pravilnika.)

Z ozirom na tako delovno razmerje je bila za te delavce tako poprej, kakor je tudi sedaj predvidena obskrba popolnoma neodvisno od določil zakona o uradnikih in to pod imenom provizije, obskrbe, provizije, pokojnine ali z drugačnim imenom. Da se zenačijo prejšnje različne vrste obskrbe, se je najprej 20. junija 1927 (br. 128), potem pa 14. dne marca 1928 (K br. 115) predpisal Pravilnik o povišanju in zenačenju pokojnin (provizij, podpor in miloščin) nekdanjega monopolskega delavstva, njihovih vdov in sirot, ki se je kasneje izmenjal s Pravilnikom o pokojninskem skladu stalnih monopolskih delavcev (br. 51.384 z dne 30. dec. 1935).

Kakor je v pravilnikih o delu v monopolskih ustanovah delovno razmerje ugotovljeno ne kot državna služba, temveč kot najemno razmerje, tako je tudi v pravilnikih o obskrbi teh delavcev njihova preskrba, v sredstvu prej omenjenega delovnega razmerja predvidena ne kot pokojnina, ki prihaja kot posledica državne službe, temveč kot zavarovanje po načelih delavskega zavarovanja. Z ozirom na to zavarovanje pod imenom provizije, obskrbe, preskrbe, pokojnine ali kakim drugim imenom nima značaja pokojnine po zakonu o uradnikih — oziroma ni pokojnina v smislu tega zakona. To pojmovanje je prišlo do izraza tudi v določilih o pokojninskih dokladah, ki redno pripadajo poleg pokojnine. Ker pa preskrba nekdanjih monopolskih delavcev ni pokojnina, ž njo tudi ni vezana pravica do doklad. Če pa to ni pokojnina, potem za nje uživanje ne more biti zapreka isto-

časno prejemanje državne rodbinske pokojnine.

Iz teh razlogov ter na podlagi § 13 zakona o poslovnem redu v Državnem svetu in upravnih sodiščih je splošna seja državnega sveta izdala tole

rešenje:

O razumevanju čl. 153 u. z. iz leta 1923., oziroma § 156 u. z. iz 1931:

„Prejemanje rodbinske pokojnine od države ne predstavlja zapreke za istočasno uživanje osebne provizije nekdanjih monopolskih delavk.“

(Iz glasila Društva drž. in samoupr. upokojencev in njihovih vdov Savske banovine „Umirovljenik“, št. 13 z dne 10. julija 1939.)

Posvetovalnica – informacije

Zvišanje pokojninskih prejemkov.

Kakor je razvidno iz našega članka na čelu, se zvišajo pokojnine s 1. aprilom t. l. Člani se obračajo pismeno in ustno na društvo s prošnjami za pojasnila glede novih prejemkov.

Iz objave uredbe naj si za enkrat vsak sam izračuna razliko novih prejemkov, ker za enkrat ne moremo dajati pojasnil in ker je možno pravilno izračunati nove prejemke samo na temelju kartotečnih listov, ki jih imajo samo pokojnine nakažujoče oblasti.

Finančna direkcija in druge oblasti pa opravičeno odklanjajo vsa pojasnila posameznikom, saj bi sicer bilo uradništvo resno ovirano pri ogromnem delu izračunavanja in pravočasnega nakazovanja novih prejemkov tisočim upokojencev.

Vse tiste naše člane, ki so se obrnili na nas za nasvet glede višjih doklad z ozirom na gradbeni okoliš, zlasti gg. I. B. v Zalogu, A. I. H. v Št. Vidu nad Ljubljano, M. Z. v Starem trgu pri Slovenjgradu, A. L. v Šmarju pri Jelšah (Preloge št. 42), M. P. M. v Vidmu ob Savi opozarjamo na naš članek „Gradbeni okoliš in doklade“ v današnji številki, kjer najdejo potrebno pojasnilo.

Gosp. dr. V. Č. Celje je vprašal, ali ima hčerka, ki vodi gospodinjstvo, ker je mati bolna in v zavodu, pravico do doklade in kasneje do pokojnine. Odgovor: Doklada za hčerko pripada samo v primeru, če je oče drž. upokojenec vдовec in mu hčerka vodi gospodinjstvo, pa tudi to samo do hčerkin polnoletnosti ozir. možitve. Po očetovi smrti bi imela hčerka pravico do rodbinske pokojnine, če ostane neporočena in če ni v drž. službi.

Gosp. R. S. na Polzeli je vprašal, koliko sme imeti upokojenec zaslužka, da se mu ne skrčijo

doklade. Odgovor: Po novi uredbi sme imeti upokojenec dohodka, ako ni imel 30 službenih let, v I. drag. razredu 3000 din, v II. drag. razredu 2500 (prej 2000) in v III. drag. razr. 1500 (prej 1000 din); ako ima več, se mu odbije 25% od doklad. Če ima 30 ali več službenih let, je dohodek neomejen.

Neki član je vprašal, ali ima nezakonska hči pravico do pokojnine po nezakonskem očetu. Odgovor: § 147 u. z. iz l. 1931. pravi: „rodbinska pokojnina pripada zakonski ženi in otrokom, rojenim v zakonitem zakonu ali pozakonjenim. Nezakonskih otrok zakon ne omenja in tudi ne adoptiranih otrok, ki nimajo pravice do rodbinske pokojnine, niti do doklade.“

IZPISKI IZ POLOŽNIC

1. P. t. Tudi v minulem letu se za nas uboge staroupokojence ni ničesar ukrenilo, da bi se naš položaj izboljšal. Upamo pa, da se bode vsaj v tem letu naša dolgoletna krivica popravila, saj nismo ničesar zakrivili, da bi mogli biti večni trpini. Kakor se kaže, oblasti tega ne vejo, da je človek najbolj dragoceni material, posebno pa državni uslužbenec, kateri je ves čas svojega službovanja žrtvoval vse za državo. Torej prosimo za zvišanje naših prejemkov in da se nam čimpreje nakaže.

Z velespoštovanjem

J. H., Št. Janž, p. Meža.

2. P. n. Mnogo uspeha v Novem letu nam in Vam v dobro.

Pozdravljeni

K. I., Lemberg.

3. Želim srečno novo leto 1940. z željo, da bi se oklenili vsi upokojenci našega društva, če hočejo sploh kaj doseči! Le eno močno društvo bode naš spasi!

Z. Fr., Bled.

Precejšnje število članov je želelo društvu srečno novo leto in mnogo uspeha v novemu letu.

Preplačila društvenih članov v prid društvu.

Rudenšek Dragotin, sodni zvanik v p. v Celju, 3 din; Copič Filip, kazniln. paznik v p. v Mariboru, 14 din; Čadež Neža, vdova po davč. izterjevalcu v Mekinjah, 4 din; Batistič Frančiška, vdova po žel. uradniku v Ivanjemsehu, 8 din; Smole Marija, poštna uprav. v p. v Št. Janžu na Dol., 14 din; dr. Kaiser Adolf, višji sodni svetnik v p. v Ljubljani, 64 din; Eriavec Ljudmila, učiteljica v p. v Ljubljani, 4 din; Gnezda Marija, vdova po žel. kontrolorju v Ljubljani, 14 din; Kurež Štefan, pis. zvanik v p. v Retečah, 4 din; Bartel Jožica, vdova po profesorju v Ljubljani, 2 din.

Društvo izreka vsem preplačnikom iskreno zahvalo.

Glasilo banovinskega društva državnih in samoupravnih upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani. Predstavnik dr. Ivan Vrtačnik. — Odgovorni urednik Anton Spendè. — Tisk J. Blasnika nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Predstavnik L. Mikuš. — Vsi v Ljubljani.

Odda se

trisobno stanovanje

z vodovodom, elektriko in vsemi pritliklinami za mesečnih 250 din. Ugodno za upokojence. Holmar - Višnja gora.

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin ^{r. z.} _{z o. z.}

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 - Telefon št. 4421

DRŽAVNI USLUŽBENCI IN UPOKOJENCI! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže speci-rijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi itd.

Širite zadružno misel med svojimi tovariši!